

Dosarul nr. 3ra-598/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (D. Dulghieru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Mihaila și V. Sîrbu)

DECIZIE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii

Mariana Pitic
Maria Ghervas
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinînd recursul depus de către Străisteanu Gheorghe,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Străisteanu Gheorghe, casată hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată la 2 august 2018 împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că la 29 iunie 2018, la poșta electronică a pârâtului a expediat o cerere prin care a solicitat, să fie informat cu privire la procedura de înregistrare a adresei electronice deținută de reclamant în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, adresa electronică la care se poate înregistra, acordul necesar de semnat și instituția semnatară și dacă forma acestui acord este publicată, precum și dacă acest acord este posibil de semnat prin poșta electronică sau manual la prezentarea la instituția respectivă și dacă este necesară

aplicarea semnăturii digitale pe toate documentele anexate la cererea de chemare în judecată sau doar pe prima filă.

Reclamantul a menționat că în termen de 33 de zile, nu a recepționat nici un răspuns, deși termenul de examinare a cererii este de 15 zile.

A solicitat Străisteanu Gheorghe constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea din 29 iunie 2018, constatarea încălcării dreptului la examinarea cererii din 29 iunie 2018 în termenul de 15 zile, obligarea Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești să examineze cererea din 29 iunie 2018 în corespundere cu prevederile legii cu prezentarea informației solicitate și repararea prejudiciului moral în mărime de 6250 lei cauzat prin aceste încălcări.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d. 53, 58-63)

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică pretențiile invocate în acțiune.

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, Străisteanu Gheorghe la 19 noiembrie 2018, a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Străisteanu Gheorghe, casată hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind emisă o nouă hotărâre, după cum urmează:

A fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral.

S-a constatat încălcat de către Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești a dreptului lui Străisteanu Gheorghe la acces la informație, manifestat prin neexaminarea în termenul stabilit de lege a cererii din 29 iunie 2018.

A fost obligată Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești să prezinte lui Străisteanu Gheorghe informația solicitată prin cererea din 29 iunie 2018. În rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 99, 100-105).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție parțial incorectă.

Curtea de Apel Chișinău a accentuat că reieșind din natura informației solicitate, precum și din faptul că răspuns la cererea adresată a fost dat, dar nu există dovada recepționării lui, prin urmare se constată încălcarea dreptului și obligarea furnizării răspunsului, în cazul cînd acesta a luat deja cunoștință cu acest răspuns pe parcursul examinării cauzei, reprezintă în sine o satisfacție echitabilă suficientă, în condițiile în care, prejudiciul moral nu a fost demonstrat (vezi cz. Amihalachioaie vs Moldova). Astfel, pretenția cu privire la încasarea despăgubirii pentru prejudiciul moral înaintată de Străisteanu Gheorghe în prezenta cauză, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Străisteanu Gheorghe, la 26 martie 2019 a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri prin care pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral să fie admise.

În motivarea recursului s-a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Recurentul a specificat că în motivarea hotărîrii instanța judecătorească este obligată să indice: circumstanțele pricinii, constatate de instanță; probele veridice pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, locul aflării, în cadrul dosarului, a probei la care se face referire, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, pretențiile sau obiecțiile căror participanți la proces sunt recunoscute în întregime sau parțial temeinice, cum instanța consideră necesar de a soluționa acțiunea.

Instanțele judecătorești naționale sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărîre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 par. 1 din Convenția Europeană.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2019, prin care a fost expediată în adresa recurentului copia deciziei instanței de apel (f.d. 106), însă la dosar nu sunt date care ar certifica data recepționării de către recurentă a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul constată că recursul declarat de către Străisteanu Gheorghe la 26 martie 2019, a fost depus în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimă la 8 aprilie 2019, iar la 13 mai 2019, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care intimata a solicitat respingerea recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de către Străisteanu Gheorghe întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Din materialele cauzei rezultă că Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată la 2 august 2018 împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea din 29 iunie 2018, constatarea încălcării dreptului la examinarea cererii din 29 iunie 2018 în termenul de 15 zile, obligarea Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești să examineze cererea din 29 iunie 2018 în corespundere cu prevederile legii cu prezentarea informației solicitate și repararea prejudiciului moral în mărime de 6250 lei cauzat prin aceste încălcări.

Prima instanță, prin hotărârea din 12 noiembrie 2018 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral.

Ulterior, instanța de apel prin decizia din 27 februarie 2019 a admis apelul declarat de către Străisteanu Gheorghe, a casat hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, emițând o nouă hotărâre, prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral, a constatat încălcat de către Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești a dreptului lui Străisteanu Gheorghe la acces la informație, manifestat prin neexaminarea în termenul stabilit de lege a cererii din 29 iunie 2018 și a obligat Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești să prezinte lui Străisteanu Gheorghe informația solicitată prin cererea din 29 iunie 2018. În rest a respins pretențiile neîntemeiate.

Analizînd criticile invocate asupra temeiniciei deciziei recurate, Colegiul consideră că sunt întemeiate argumentele exprimate de către recurent, or soluția instanței de apel este parțial incorectă, adoptată cu încălcarea normelor de procedură și cu aplicarea eronată a normelor de drept material, care afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 Cod de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, Curtea Europeană în jurisprudența sa constantă subliniază și faptul că „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale. Dreptul la un proces echitabil vizează respectarea principiului egalității armelor, care consimte că

fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversul”.

Instanța de recurs punctează că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite circumstanțele care au importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, concluzia instanței de apel cu privire la respingerea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului moral este incorectă, rezultată din aplicarea eronată a normelor de drept material pertinente speței. Astfel, în partea respectivă decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reliefa prevederile art. 10 din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de-a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea dată, informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

Potrivit art. 21 din Legea privind accesul la informație, persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă.

Iar, art. 24 din aceeași Lege prevede că în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, se reține că în conformitate cu art. 1422 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 1 martie 2019), în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 din același cod, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în

considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Din materialele cauzei se atestă că la 29 iunie 2018, ora 17:06, la poșta electronică a Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, de către Străisteanu Gheorghe a fost expediată cererea prin care acesta a solicitat să fie informat cu privire la procedura de înregistrare a adresei electronice deținută de reclamant în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, adresa electronică la care se poate înregistra, acordul necesar de semnat și instituția semnatară și dacă forma acestui acord este publicată, precum și dacă acest acord este posibil de semnat prin poșta electronică sau manual la prezentarea la instituția respectivă, dacă este necesară aplicarea semnăturii digitale pe toate documentele anexate la cererea de chemare în judecată sau doar pe prima filă (f.d. 18-20).

Deasemenea, materialele administrate la dosar, certifică faptul că cererea respectivă a fost înregistrată la Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești la 2 iulie 2018 (f.d. 32).

Totodată, instanța de recurs menționează că la dosar nu sunt atașate probe care ar certifica faptul că răspunsul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești a fost recepționat de către Gheorghe Străisteanu.

Instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de către Gheorghe Străisteanu și a constatat încălcarea dreptului acestuia la informație.

Deci, Curtea de Apel Chișinău a constatat că în speță, de către Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești a fost admisă o încălcare a dispozițiilor legale ce reglementează dreptul lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, drept garantat de Legea privind accesul la informație, dar și de art. 34 din Constituția Republicii Moldova, or, în termenul stabilit de lege nu i-a oferit informația solicitată, fiindu-i astfel lezate inadmisibil drepturile.

Totodată, instanța de apel a conchis că admiterea revendicărilor cu privire la constatarea îngerării dreptului de acces la informație și la soluționarea cererii din 29 iunie 2018, reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral eventual suferit de către Gheorghe Străisteanu.

Analizând circumstanțele menționate în raport cu normele de drept supra citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia Curții de Apel Chișinău privind constatarea încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la informație și obligarea Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești să-i prezinte reclamantului informația solicitată, însă eronat au respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral.

Astfel, deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

La examinarea cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de recurs reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

La caz, luând în considerare că s-a constatat violarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată parțial pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin nefurnizarea informației solicitate.

Prin urmare, instanța de recurs ținând cont de circumstanțele și complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru reclamant, consideră că suma de 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral este echitabilă suferințelor psihice suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că suma solicitată de recurentul-reclamant cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 6 250 de lei este una exagerată și nejustificată, or, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Astfel, concluzia instanței de apel precum că recunoașterea încălcării dreptului de acces la informare, constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă, este eronată, deoarece această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200 de lei ar putea acoperi suferințele suportate de recurentul-reclamant.

Dreptul de acces la informație constituie un drept fundamental al persoanei, garantat atât de legislația națională, cât și de cea internațională, iar instanța de apel a stabilit deja comiterea de către Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești a faptei ilicite sus-indicate, iar încălcările corespunzătoare au cauzat lui Gheorghe Străisteanu sentimente de anxietate, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege, etc, atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld vs. Germania, McFarlane vs. Irlanda).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200 de lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant.

Din considerentele sus-menționate și având în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de către prima instanță și instanța de apel, nefiind necesară verificarea suplimentară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa parțial decizia instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri în partea casată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează parțial decizia din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și repararea prejudiciului moral, în partea respingerii pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei noi decizii după cum urmează:

Se admite parțial pretenția lui Străisteanu Gheorghe cu privire la repararea prejudiciului moral.

Se încasează din contul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 200 (două sute) de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului de acces liber la informație.

În rest, decizia din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Mariana Pitic

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu